# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 1.



Z KRAKOWA DNIA 2 STYCZNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ.

— Z *Krakowa.* —

*Na iedenastem posiedzeniu Seymu* Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 18 Grudnia 1819.

Izba Prawodawcza sprawdziwszy kwalifikacyie Kandydatów, na urzędy od wolnego wyboru Reprezentacyi Narodowey zależące, przystąpiła do obioru przez sekretne kreski, i większością głosów obrani zostali: *Senatorem czasowym* Rzeczypospolitey Krakowskiey JW. Ludwik Sobolewski, Reprezentant z Gminy Okręgowey Czerniechów; *Czasowym Sędzią Appellacyynym* JW. Wincenty Gołuchowski, Sędzia tegoż Sądu; *Sędziami Pokoiu* JJWW. Jakób Mączeński, Reprezentant z Gminy 4tey Miasta Krakowa, Franciszek Lipczyński, Reprezentant z Gminy Okręgowey Kościelniki, Xiądz Józef Marczyk, Proboszcz Kościoła Swiętego Mikołaia w Krakowie i Julian Rusocki, właściciel Dóbr Ziemskich; *Sędziami czasowemi Trybunału pierwszey Instancyi* JJWW. Józef Gołuchowski, Reprezentant z Gminy Okręgowey Poręba i Ignacy Ostaszewski, Reprezentant z Gminy Okręgowey Bobrek.

*Na dwunastem* posiedzeniu Seymu dnia 20 Grudnia r. 1819 czytali wnioski JW. Reprezentant Słotwiński, o przeznaczenie funduszu na wikaryią przy Plebanii w Krzeszowicach i JW. Reprezentant Makolski, co do zmiany Statutu zgromadzeń politycznych w urządzeniu koleynym obrad zgromadzeń Gminnych.

W dalszym postępie Izba Reprezentantów przyięła i zamieniła w prawo inicyowane przez Rządzący Senat proiekta do Praw, co do sprzedarzy spustoszałych Domów Akademickich bez naruszenia pierwiastkowego funduszów przeznaczenia, w którym porządku summy z sprzedarzy zebrane, będą ulokowane na procent, a ten użyty być ma na cele przez fundacyią wskazane. Drugi proiekt w Prawo zamieniony dotyczy się terminu art. 2154 Kodexu Cywilnego do odnowienia wpisów dla zachowania mocy hipotek i przywilejów wskazanego, w którym względzie Izba Prawodawcza maiąc na uwadze, iż podług powołanego artykułu Prawa wpisy zachowują hipotekę, i przywiley tylko przez lat dziesięć od daty ich

rachuiąc, i że dla zachowania ich mocy przed upłynieniem tego czasu odnowionemi bydź powinny, zważywszy, oraz że dopełnienie woli tego artykułu z powodu w krótce zaprowadzić się maiącego nowego porządku hipotecznego przy ogłoszeniu nowey Xięgi Ustaw Cywilnych byłoby nadpotrzebnym z kosztami i trudnością połączonym, *postanowiono*, iż termin artykułem 2153 istnącego teraz Kodexu Cywilnego do odnowienia wpisów dla zachowania mocy hipotek i przywileiów wskazany, aż do ogłoszenia nowey Xięgi Ustaw Cywilnych przedłużonym zostaie.

*Na trzynastem* posiedzeniu Seymu dnia 21 Grudnia roku 1819 wprowadzony został pod decyzyią Izby Prawodawczey proiekt do Prawa o urządzeniu kunsztów, rzemiosł i wszelkich professyy; po odczytaniu proiektu i opinii Kommissyi Prawodawczey za przyięciem onegoż, gdy JW. Reprezentant Soczyński wywodząc związek przedstawionego proiektu z proiektem oddzielnym, co do zaprowadzenia podatku od rzezi bydła, szczególniey z względu przywileiów Rzeźnikom służących, żądał pozostawienia proiektu w deliberacyi, przeto zawieszoną została decyzyia proiektu.

Następnie odczytany został proiekt, w którym Rządzący Senat w uwadze, ile ustanowienie zasad wolności handlu w sposób odpowiadaiący zamiarom Trzech Nayiaśnieyszych kray ten proteguiących Dworów, a razem zapewniaiący przez umiarkowane ograniczenia kredyt publiczny przyłożyć się może do wzrostu tego użytecznego i szczególniey klassę możnieyszą Obywateli Stolicy tuteyszey zatrudniaiącego przemysłu, inicyował zasady ogólne wolności handlu i urządzenie Kongregacyi Kupieckiey. — JW. Delegowany Senator Mo b'tzer zabrawszy głos, dowodził zbyteczny dodatek w art. 18 proiektu, co do wyrażów: iż gdyby chcący bydź Kupcem nie posiadał wiadomości utrzymania Xiążek Kupieckich, może się zastąpić przez osobę usposobienia wymagane posiadaiącą. — JW. Delegowany Senator Kucieński, popieraiąc proiekt utrzymywał potrzebę dodatku, ile z poprzedniemi przymiotami, do zostania Kupcem połączonego. — Gdy względzie wprowadzonego proiektu w przyięciu onegoż nie było iednomyślności, JW. Marszałek wezwał Izbę Prawodawczą do sekretnego kreskowania, przez skutek, którego, gdy za proiektem okazało się głosów 17, przeciw 18. JW. Marszałek ogłosił, iż zamiana proiektu w prawo nastąpić nie może.

JW. Reprezentant Kozłowski przedstawił Izbie Prawodawczey proiekta: 1) o urządzeniu sądzenia spraw defraudacyynych; 2) o oznaczeniu praw Górniczych; 3) zmiany procedury w zaięciu nieruchomości; 4) zmiany składu Członków Sądu ostatniey instancyi, wnioski te odesłano do Senatu.

*Na czternastem* posiedzeniu Seymu dnia 22 Grudnia 1819 Izba Prawodawcza zaięła się decyzyią nadesłanych przez Senat oskarżeń, co do dwóch Woytów, z których iednego oddawszy pod Sąd Naywyższy wybrała losem do składu Sądu 5 Członków z Reprezentacyi, z nakazem obwinionemu podania z swey strony trzech Obywateli w Sądzie z prawa zasiadać mogących, wezwany nadto został Senat

Rządzący, ażeby z Grona swego wybrał trzech członków, iak równie Prezesi obu Trybunałów i czterey Sędziowie Pokoiu z kolei wedle liczb Okręgów wzięci, którzy z przepisu art. XVI. Konstytucyi do składu Sądu należą.

Dalszy ciąg w następnym Numerze Gazety.

*Leon Chwalibogowski,*
Sekretarz Seymowy.

*Z Warszawy d. 25 Grudnia.*

Dzień 24 b. m. iako droga rocznica Urodzin Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla podał znowu mieszkańcom tey Stolicy i całego Królestwa sposobność, do naymilszego dla ich serca obchodu. W wilią dnia tak uroczystego grano na teatrze narodowym Krola Chłopków, a Kantata odśpiewana przy okazaniu się stosownego przezrocza wyrażała dobitnie czucia narodowe. W sam dzień uroczystości wierni poddani naylepszego z Monarchów, przeięci czcią i wdzięcznością, zasełali w świątyniach Pańskich gorące do Boga modły, o iak naydłuższe panowanie i pomyślność Króla ukochanego. W kościele Metropolitalnym, gdzie wszystkie Władze kraiowe były zebrane, celebrował Mszą S. JW. Prymas Korony Polskiey. Podobnież w kaplicy Greckiey osoby tego wyznania łączyły swe błagania do modlitw, tylu ludów zostaiących pod błogosławionem berłem Sprawiedliwego Alexandra. W dniu tymże wszystkie Władze iako tłumacze wdzięczności narodowey składały JO. X. Namiestnikowi Królewskiemu hołd nayszczerszych życzeń dla Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla. Wieczorem gmachy publiczne i całe miasto rzęsisto były oświecone.

---

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO, &c. &c. &c,
Xże NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy, że miasto Władysławów w Województwie Augustowskiem, nazwiskiem i przywileiem przez Królową Cecylią Renatę w roku 1643 zaszczycone, dopiero przez zeszły Rząd Pruski miało sobie nadane nazwisko Neüstadt lub Nowemiasto; na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowiemy, aby odtąd miasto wspomnione nieinaczey, iak podług pierwszego nazwiska Władysławów nazywane było. Wykonanie czego wszystkim Kommissyiom Rządowym w czem do którey należy, polecamy, i postanowienie ninieysze w Dzienniku Praw umieszczone mieć chcemy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Admi: dnia 11 Grudnia 1819 roku.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Spraw Wewn: i Policyi
(pod.) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki*

*Z Petersburga d. 26 Listopada d. h.*

Cesarska akademiia nauk wzbogaconą została nowym darem hoyności N. Cesarza Jmci, w otrzymanych blisko 500 rękopismach Arabskich, Perskich i Tureckich, które zostały zakupione u P. Rousseau, dawnieyszego Konsula Jeneralnego Francuzkiego w Alepie, a teraz w Bagdadzie, który posiadaiąc sam ięzyk Syryyski, Perski, i t. d., iako oświecony miłośnik literatury, zgromadziwszy te

rękopisma, przesłał do Francyi, zkąd do tuteyszey przybyły stolicy. Ważny ten zbiór składa się z literatury gramatykalney, historyi, jeografii, biografii, retoryki, filozofii, etyki, polityki, matematyki, historyi naturalney, sztuki lekarskiey i teologii. Te bogactwa naukowe, złączone z muzeum Azyiatyckiem postawią akademiią w rzędzie nayznakomitszych w uczonym świecie zakładów, i areę zamożną dla zgłębienia nauki literatury Wschodniey klassyczney. Znakomity ten nabytek winna akademiia gorliwym staraniom Prezesa swoiego Uwarowa, Rzeczywistego Radcy Stanu.

Dnia 26 z. m. zawiązało się w Twerze Towarzystwo dobroczynności pod opieką N. Cesarzowey Elżbiety Alexiejowny.

*Z Paryża d. 14 Grudnia.*

D. 12 słuchał Król Mszy w kaplicy zamkowey. Towarzyszyli mu na nią Rodzina Królewska, Xże Talleyrand, Xże Richelieu, posłowie Hiszpański i Neapolitański. Po Mszy przyiął Król Ministrów, Marszałków, wielu Jenerałów, Parów i deputowanych.

Xże Orleanu wsparł na nowo znaczną kwotą szkołę wzaiemnego uczenia w mieście Orlean.

Nie sprawdza się pogłoska, iakoby w Strasburgu znaydowało się 50 uszłych z Niemczech studentów, którzy znaczną posiadaią kassę.

Izba handlowa w Besanson oświadczyła Ministrowi spraw wewnętrznych żal swóy względem oddalenia zasłużonych trzech Ministrow. — Przeciw zapowiedzianey zmianie urządzeń konstytucyynych nadchodzą zewsząd prośby. — Cóż znaczy, wyraża ieden z dziennikôw ministrowskich krzyk fakcyi, która chciałaby przywrocić czapkę Jakobińską? Krzyk iey iest daremny; bo cóż może dokazać fakcyia bez wsparcia, bez zasady i okryta obrzydzeniem Francyi? Jest to zawalony wulkan, który ostatnią wyrzuca lawę. Krol obiecał zamknąć rewolucyyną przepaść, i pewnie słowa dotrzyma.

Sądzą, iż Ministrowie d. 15 b. m. wniosą do izb proiekt o poprawie ustawy o obiorach. Podług niego teraźnieysza izba deputowanych ma ieszcze dwa odbydź zgromadzenia, azeby żaden deputowany nie był na dłużey iak na 5 lat obrany; po ukończeniu 5 lat ma bydź cała izba na nowo obrana. — D. 12 rozpoczęło się w wszystkich tuteyszych kościołach 40godzinne nabożeństwo z powodu otworzenia izb prawodawczych.

Znany filozof Azais wydał teraz pismo pod tytułem: *Jugement impartial sur Napoleon*, wraz z porównaniem między Napoleonem i Kromwelem; lecz nie wiele zawiera w sobie głębokich lub nowych uwag.

W miesiącu Październiku umarło tu 18 chłopców i 8 dziewcząt na ospę naturalną.

Dla zapobieżenia na przyszłość niedostatkowi zboża, wezwał Minister spraw wewnętrznych naybieglejszych rolników o podanie mu na piśmie w tey mierze zdań swoich.

O teraźnieyszym Ministrze woiennym Latour - Maubourg opowiadaią tu następuiącą anekdotę: Podczas woyny Hiszpanskiey przymuszony był zaciągnąć długi. Bonaparte przyiął na siebie ich

spłacenie. Podał było 40,000 Fr. a one wynosiły 60,000. Gdy zapytał go się przyiaciel, dla czego 20,000 zamilczał, odpowiedział: ponieważ mogę ie przez moią oszczędność spłacić i moim, nie kraiu powinny bydź ciężarem.

*Z Londynu d. 14 Grudnia.*

D. 10 poiechał Xżę Rejent do Brighton. Przed wyiazdem rozkazał zanieść posłowi Perskiemu gotowalnią, w którey niczego nie brakowało, co tylko do nayodrobnieyszey potrzeby i zbytku służyć może. Napis na niey iest: „Podarunek od J. Królewicowskiey Mci Jerzego Augusta Fryderyka, Rejenta połączonych królestw W. Brytanii i Irlandyi, iego przyiacielowi Mirza Abni Hassan Khan 1819.„ — Rzeczony poseł zamyśla zrobione przez siebie porównanie obyczaiów Francuzów i Anglików, które ma bydź bardzo trafne, drukiem ogłosić.

Wczoray odbyło się zgromadzenie ludu w Manszestrze w celu zastanowienia się na 5 nowemi billami i podania przeciw nim przełożeń tak Xciu Rejentowi, iako też parlamentowi; lecz niemamy ieszcze wiadomości iak się zakończyło. Przedsięwzięte tam były wszelkie przezorności kroki i woysko stało w gotowości na każde skinienie mieyscowey zwierzchności. Wezwanie tam na nie, równie iak w Leeds iest w umiarkowanych wyrazach napisane. Wiele członków parlamentu protestowało się przeciw przesadzonem doniesieniom o buntowniczych poruszeniach w północnych powiatach i hrabstwach. Odbywaią się tam dozwolone dotąd zgromadzenia i naradzenia, ale do spisku niema żadnego podobieństwa. — W Dublinie zwołane także zostało zgromadzenie ludu, dla naradzenia się nad 5 nowomi billami.

Nowe prawodawcze środki, wyraża gazeta Goniec, które parlamentowi podane i przezeń przyięte zostały, przyniosą bezwątpienia nayzbawienniejsze i naypożądansze skutki dla oyczyzny. Ministrowie powiedzieli nam, a strona opozycyyna powtórzyła, że znaczna większość ludu myśli rozsądnie i rzetelnie. Jeżeli tak iest (o czem niewątpiemy,) tedy większa część ludu cieszyć się będzie z nowych tych środków, iako dążących iedynie do dobra i bezpieczeństwa narodu. Spodziewać się należało, iż tu i owdzie podniosą się przeciw nim głosy; bo cóżby Ministrowie potrafili zrobić lub do skutku przywieść, ażeby nie było naganianem? Sprzeciwiaiący się tym środków podzielonemi bydź mogą, ieśli się nie mylemy, na trzy klassy. Pierwszą i nayliczniejszą klassą są reformatorowie, bo widzą, iż w tych ustawach znayduią się zasady, zmierzaiące do utrzymania społeczney spokoyności, a zasprzeciwiaiące się ich nadziejom i planom. Nie sądziemy, aby tey klassie nadać można większe znaczenie, iak tylko takie, na iakie zasługuie pospólstwo nieposłuszne przepisom policyi. Drugą klassę sprzeciwiaiących się stanowi szereg członków, których naywięcey 150 bydź może, a zatem z tey strony żadna nie zachodzi obawa. Trzecia i ostatnia klassa składa się z nieukontentowanych z ograniczenia wolności druku; z autorów i pisarków, którzy z powodów buntowniczych przeciw Rządowi złość swoią wywieraią; z tych, którzy nie umieią iak tylko naganiać i szydzić, i niektó-

rych dziennikarzów. Na przeciwko trzeytem klassom staie wielka, rozsądna i mocna massa narodu, która zawiera w sobie to wszystko, co tylko celuie talentem, znaczeniem, urodzeniem, maiątkiem i rzetelnością. Co za sprzeczność! — Pięć to nowych ustaw są zresztą z tak umiarkowaną konstytucyyną mądrością wypracowane, iż będą bronić wolności, a nie ścieśniać oney, dobrych zasłaniać, a złych poskromiać, prawa i przywileie ludu przeciw zuchwałości i gwałtom pospólstwa utrzymywać. Konieczność tych środków tak widocznie z ostatnich zdarzeń wynika, iż próżną byłoby rzeczą dowodzić ich potrzeby.

Tenże dziennik szydząc z reformatorów wyraża, iż nakłaniaią się do religii Mahometańskiey, i nie mogą iuż patrzeć na wino. Spodziewać się zatem należy, iż ieżeli zachowywać będą przepisy Alkoranu, częściey się niżeli dotąd mywać będą i nie będą tak brudnemi! (Tymczasem opłata konsumcyyna od wina, kawy, &c. przyniesła w przeszłym tygodniu o 40,000 Fs. mniey, niżeli w tymże przeciągu czasu r. 1818.)

P. Hubhouse, który obelżywe pismo przeciw parlamentowi wydał, został w więzieniu Newgate osadzony. Jest to ten sam Hobhouse, którego historyia 100 dni we Francyi zakazaną została.

Cobbett i Hunt zaczenaią w gospodzie koronney dawać naukę o umiarkowaniu i trzeźwości.

P. Russel wniosł dziś w niższey izbie o reformę parlamentu.

Z częścią do Brazylii płynących osadników rozbił się pod Angielskiemi brzegami okręt. Anglicy dali im wszelką pomoc i chcieli nawet składkę dla nich zrobić; lecz P. Gatscher podziękował za ostatnią, oświadczaiąc, że Król Brazylíyski mieć będzie staranność o nowych swoich poddanych.

W okolicach Londynu ospa naturalna zabiera wiele dzieci. W szpitalu S. Pankracego zaszczepiono od Stycznia r. b. 3 68 dzieciom krowią ospę.

Tamiza okryta iuż tu iest lodem.

W Filadelfii pracowało w r. 1816 w rękodzielniach 4106 ludzi, a teraz zaledwo 900 ludzi. Wielu dawniey znacznych rękodzielników pracują teraz iako pomocnicy u innych rękodzielników dla uzyskania pożywienia.

Na Hayti (St. Domingo) na mocy rozporządzenia Króla Henryka woyskowi zacząwszy od pułkównika aż do żołnierza dostaią grunta. Każdy żołnierz dostaie 350 kwadratowych stop ziemi, którą może sprzedać lub uprawiać.

Jeden z Angielskich officerów udzielił nam następuiącą wiadomość o swoim bawieniu pomiędzy powstańcami południowey Ameryki. Jenerał Bolivar iest wcale nie znaczącey postawy; liczy dopiero 38 lat, a wygląda, iak gdyby miał 50; iest chudy, blady, zawsze niespokoyny i zamyślony; rzadko parę minut w iednem postoi mieyscu. Jazda powstańców podobna iest do Kozaków; używa koni i mułów. Niektórzy żołnierze są na wpół nago; od pasa tylko maią nogi suknem obwinięte; pistolet wisi u siodła, a pałasz na bandolecie skorzanym. Mundur ich składa się na 3 stopy w 4 rogi złożonego koca, w którego środku wyrznięta iest dziura na głowę, tak iż końce koca spadaią z przodu i tyłu, a ręce maią wolne

do cugla i broni. Używaią także na 10 stop kończastem żelazem okutey dzidy. Na głowie noszą czapki z tygrysiey lub podobney skory z białem piorem. Powstańcy i Roialiści rzadko w bitwie przepuszczaią sobie nawzaiem.

*Z Madrytu d. 2 Grudnia.*

Im bardziey zbliża się 6 Grudnia, dzień urodzin Królowey, tem więcey znika nadzieia powszechnego przebaczenia. Król zdaie się wprawdzie nader bydź wesołym, i łaskawym, a Królowa zaszczyca naywiększemi względami małżonkę Ministra San Fernando. Wszelako zayść miały nowe przeszkody do oczekiwanego ułaskawienia. Słychać, iż źlechętni rozesłali ztąd fałszywe rozkazy do woyska w całem królestwie, a osobliwie do milicyy, aby się zgromadziły i na popis pod Madryt przybyły. Nie udał się ten podstęp, gdyż niektóre z tych rozkazów dostały się w ręce Ministrów którzy ie zaraz odwrócili. Wszelako przyłożyć się miał do odłożenia zapowiedzianego przebaczenia.

W Kadyxie umarło znowu kilkanaście ludzi na żołtą gorączkę. Lekarz Pariset z Paryża w podróży swoiey do tego miasta przeiechał już przez Madryt.

*Z Bruxelli d. 18 Grudnia.*

Na posiedzeniu 2giey izby Stanow jeneralnych d. 15 b. m. przyięty został proiekt do ustawy znoszący od 1go Stycznia r. b. naywyższy rząd do spraw skarbowych i morskich. — Do teyże izby wniesiony został budżet na 10 lat. Lista cywilna czyli roczny dochod Krola położony w nim iest 2,600,000 Zł.

Poseł Francuzki przy Dworze naszem, Margr. de la Tour Dupin, przybył d. 13 do Hagi, a poseł Angielski przy Dworze Peterzburgskiem, Lord Cathcart, do naszego miasta, w którem ma czas nieiaki zabawić.

Prywatne doniesienia z Francyi zapewniaią, iż z naywiększym pośpiechem staraią się uzupełnić korpus gwardyi Królewskiey z pułków liniiowych, a pułki Szwaycarskie, na żołdzie Francuzkim będące, przez zaciąg w Szwaycaryi. Osady w nadgranicznych twierdzach Francuzkich zostały także w tych dniach znacznie zwiększone, dla ulżenia, iak piszą, w służbie gwardyiom narodowem.

Amerykański okręt Eugene odpłynie w krótce z 300 Wirtemberczykami z Antwerpii do Ziednoczonych Stanów. Towarzystwo osadnicze w Ameryce pod przewodnictwem Pana Jerome sprowadza ich do Bostonu. Na tymże okręcie znayduią się lekarze, chirurdzy, aptekarze, lekarstwa, żywność, narzędzia rolnicze, zgoła wszystkie potrzeby.

W Antwerpii zawiązał się szczególnieyszego rodzaiu spisek, który tem więcey zastanawia, że na mieysce swoich działań obrał państwo Neptuna. Wchodzą do niego częścią Angielscy, częścią Hollenderscy handluiący ostrygami, których zamiarem iest ochydzić Antwerpskie ostryki, przypisuiąc im rozmaite choroby. Angielskie tylko maią bydź zdrowe i dla wykwintnych żołądków dogodne. Zazdrość i chciwość są iedynym powodem do spotwarzenia naszych ostryg. Nie zaprzeczamy, iż wiele osób, które dla taniości za nadto wiele ich używały, od nich zachorowały. Ale czyliż w ta-

kim przypadku nie zachorowałyby i od Angielskich? Maiąż te bydź od naszych dla tego zdrowszemi, że daleko drożey kosztuią? Kończąc, zapewnić możemy publiczność, iż nasze ostrygi tak zdrowiu nie są szkodliwe, iak Angielskie byle iak pierwszych, tak drugich za nadto nie używać.

*Z Włoch d. 6 Grudnia.*

Xże Salerno, Królewic Następca tronu obu Sycyliy, przybył z swoią Małżonką d. 30 z. m. do Rzymu i wysiadł do pałacu Farnese. D. 2 b. m. odwiedzili oboie NN. Xięstwo Oyca S. i byli nayuprzeymiey przyięt m. D. 4 puścili się w dalszą podroż przez Florencyia do Wiednia. Tegoż dnia wyiechał z Rzymu do Paryża przeznaczony na Nuncyusza Apostolskiego przy Dworze Francuskim Kardynał Macchi. — Rząd kupił czyli na wieczną lenność wziął pałac Pio przy Compo di Fori i każe go na posiedzenia i archiwum katastrowey kommissyi urzadzać. Przy tey okazyi odkryty zostanie dokładny plan reszty teatru Pompeiusza, którego tu i owdzie znayduią się w tym pałacu ślady. Wiadomo także, iż Cezar w bliskości tego pałacu zamordowany został. — Z znakomitszych cudzoziemców znayduią się w tey chwili w Rzymie: Lord Elgin, P. Davy, Rossyyski Jenerał Benkendorff i Kwakier P. Steeven Grenwell, który zwiedziwszy więzienia i szpitale w Neapolu, toż samo czyni w Rzymie. Oczekiwana tam także iest znana z listów o Francyi Angielska Pani Morgan.

*Z Chrystianii d. 10 Grudnia.*

Kupiec Lorch w Dronthe mianowany tamże został od N. Króla Pruskiego konsulem.

W Predigerhofe Hemnäs w Nord lande d. 31 Sierpnia r. b. czuć się dało nadzwyczay mocne trzęsienie ziemi. Rzeka Stor-Elven, chociaż żadnego nie było wiatru, w nadzwyczaynem była poruszeniu podczas tego trzęsienia. To poruszenie i trzęsienie ponawiało się prawie codziennie do 5 tygodni.

*Z Sztokolmu d. 14 Grudnia.*

Jenerał porucznik Hr. Karol Löwenhielm mianowany został pierwszym adjutantem Królewskim.

Wielkorządca Norwegii, Jenerał Hr. Sandels, obchodził d. 1 Grudnia imieniny Królewica Następcy tronu balem na 250 osób.

Nadeszły tu teraz urzędowe doniesienia o spustoszeniu, które wicher na wyspie S. Bartłomieia poczynił. Od r. 1792 nie pamiętaią w zachodnich Indyiach takiego wichru iak w teraźnieyszym. Król wyznaczył dobroczynne wsparcie dla tych, którzy tam szkody ponieśli.

*Z Hanoweru d. 18 Grudnia.*

Jenerał piechoty Hr. Alten odebrał zlecenie, w niedostatku dziedzicznego Marszałka Królestwa, odbywania przy rozpisanym na 28 b. m. powszechnym Seymie obowiązków kommissarza Królewskiego. Członki obu izby donieść maią temuż kommissarzowi nayday d. 27 b. m. o swoim tu przybyciu.

Podczas ostatniego pożaru w Brunświku spaliła się połowa gmachu kancelaryynego; szkoda wynosi może do 5000 tal. ale nieszczęściem dwoch ludzi utraciło przy tem życie.

# DODATEK DO Nro 1. GAZETY KRAKOWSKIEY

## Z KRAKOWA DNIA 2 STYCZNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ


*Z Włoch d. 8 Grudnia.*

Xże Adolf Meklenburg - Schwerin przybył d. 2 b. m. przez Florencyią do Rzymu.

W dniu S. Andrzeia Kardynał Galleffi w Rzymie ochrzcił z zwykłemi obrzędami 4 ludzi: pierwszy z ochrzczonych był wyznawca Alkoranu, rodem z Algieru, 21 lat maiący, nazwiskiem Ali; drugi poganin, rodem z Medea w Perssyi, maiący lat 30, nazwiskiem Zafernik-Kakuay, a dway drudzy żydzi.

Sławny Artysta Camuccini przybył nie dawno z Rzymu do Neapolu, dla uskutecznienia poleconych mu od Króla robot.

Wezuwiusz wyrzuca ciągle ognistą lawę; szczęściem atoli, że kierunek iey nie szkodzi w nizinie leżącem gruntom.

Podług listow z Luki Xężna tamteysza rozpuściła za nieposłuszeństwo szlachecką swoią gwardyią, ukarawszy ią pierwey więzieniem. Składała ona się z 14 młodzieży naypierwszych w kraiu rodzin. Teraz ma bydź gwardyia iey inaczey urządzona i będzie do niey i nieszlachta przypuszczona.

*Od brzegow Menu d. 18 Grudnia.*

Seym związku Niemieckiego nie rozpocznie pewnie znowu swoich posiedzeń przed ukończeniem kongressu Wiedeńskiego, co przeciągnie się do Lutego. Wydziały maią tymczasem prace swoie daley ciągnąć, rownie iak kommissyia w Moguncyi.

Pisma Niemieckie namieniały nie raz o katechizmie Schulza dla chłopów, który w niektórych okolicach Niemieckich rozdawany był chłopom i zrządzić miał oburzenie przeciw dotychczasowemu porządkowi rzeczy. Schwytano teraz iednego z potaiemnych roznosicieli tego rewolucyynego katechizmu, a tym iest uczeń prawa w Bonn nazwiskiem Sichel, którego do śledczey kommissyi w Moguncyi odesłano, gdzie oczekiwać będzie wyroku swoiego.

Wirtembergska stanu i rządowa gazeta zawiera tymczasowo 93 szlachec-

kich rodzin w królestwie, z których obranych bydź ma 13 członków do 2giey izby stanów. Z każdey rodziny ieden tylko członek obranym bydź może i ten powinien mieć lat 30.

Po zeyściu z tego świata w 9 Października r. b. Jeneralnego Wikaryusza Xcia Fran. Karola Hohenlohe, biskupa Tempe, zastępuie mieysce iego X. Keller, biskup Evary, aż do urządzenia biskupstwa w królestwie Wirtembergskim.

Minister sprawiedliwości królestwa Bawarskiego wezwał niedawno wszystkie dawnieysze appelacyyne 7 sądów królestwa, aby mu zdania swoie przysłały, czyli i w iakim sposobie zaprowadzić można w Bawaryi, stosownie do wniosku stanów, publiczne sądownictwo tak w sprawach cywilnych, iako i kryminalnych bez nadwerężenia dotychczasowych praw szlachty. — Woysko Bawarskie dla oszczędzenia wydatków ma bydź zmnieyszone.

Naywiększą drukarnią w południowych Niemczech posiada teraz P. Seidel w Sulzbach, gdyż ciągle 36 prass iest czynnych.

Major Malsburg w Hessen, który z powodu powstania w r. 1809 skazany był na śmierć, lecz przez Króla Hieronima za wstawieniem się iego matki Letycyi Bonapartowey otrzymał przebaczenie, prosił niedawno Hieronima o trzymanie mu do chrztu syna. Hieronim znayduie się teraz z rodziną swoią w Tryieście.

Boulay de la Meurthe i inni wygnańcy Francuzcy znayduiący się w Frankforcie, nie otrzymali ieszcze paszportów do powrotu.

Podług doniesień z Kassel Elektor Heski oświadczyć miał, iż po ukończeniu Kongressu Wiedeńskiego zwoła stany swego kraiu.

Ciało prawodawcze miasta Frankfortu otworzyło iuż tego roczaie swoie posiedzenia. Do teraźnieyszych iego działań należy także roztrzygnienie pytania względem ustanowić się maiącego nay wyższego appelacyynego sądu dla 4 wolnych miast, który w Lubece ma swoie mieć siedlisko. Mianowany przez Frankfort do tego sądu członek mieć będzie 6000 Zr. roczney płacy, a po śmierci dla pozostałey po nim wdowy zapewnioną pensyą. Wielu tuteyszych patronów podało do senatu prośbę, aby przy obiorze rzeczonego członka miał wzgląd na swoich prawników.

Gazeta Frankfortska Oberpostamtszeitung zawiera: " Do niezałatwionych ieszcze spraw Niemieckich, które są celem obrad wysokiego Kongressu Wiedeńskiego, należy także ostateczne roztrzygnienie pretensyy nabywców dóbr w byłem Królestwie Westfalskiem. Czynny ich pełnomocnik Doktor Schreiber poiechał d. 8 b. m. do Wiednia. ,,

Pismo Professora Görres: " Niemcy i Rewolucyia ,, zostało także z rozkazu Rządu Bawarskiego w Minchen skonfiskowane, i zalecono policyi, aby i nadal miała baczne oko na pisma podobney osnowy.

Podług naynowszych zastanowień podróżnych imniaki pochodzą początkowo z okolic Limy ( w Peru ) zkąd rozszerzały się coraz daley.

Doktor Ritter, który udał się z Berlina do Brazylii i do Rio-Janeiro d. 18

Lipca r. b. przybył, pisze z miasta tego, między innemi: "Rio-Janeiro w ostatnich czasach bardzo rozszerzone zostało i iest iuż większe od Berlina. Z powodu tey rozległości każdy, który wiele ma do czynienia, trzymać musi muły i powoz. Mieszkania są tu drogie, ale żywność z powodu urodzayności ziemi nader tania. Funt naypięknieyszego wołowego mięsa nie kosztuie iak 11/2 gr. (11 gr. pol.) ryby, warzywa i owoce są bardzo tanie. Kto tu sam z siebie przybywa, niechay sobie nie pochlebia, aby otrzymał wsparcie od Rządu, bo go to szczęście ominie. Król iest zresztą bardzo ludzki i daie co wieczor posłuchania. Nie zbywa tu na lekarzach i chirurgach; ogrodnicy i ekonomowie naylepiey tu wychodzą. Zagraniczni tuteysi posłowie prawie wszyscy mówią ięzykiem Niemieckim. Oprócz Pruskiego posła Hr. Flemmnig, sprawuiący Rossyyskie interessa, Pan Laogsdorft, iest protektorem wszystkich cudzoziemców poświęcaiących się umieiętnosciom. Powracam ztąd do Pernambuko, gdzie lepsze dla siebie upatruię widoki.,,

*Z Szwaycaryi d. 13 Grudnia.*

Od kilku tygodni rozpoczął się w wielu kantonach werbunek do będących na żołdzie Francuzkiem pułków Szwaycarskich. Dane officerom na werbunek pieniądze, tak iednak są ograniczone, iż więcey niemogą zaciągnąć ludzi, iak tylko tyle ile brakuie do zupełności pułkow, iak były w r. 1817.

W kantonie Szafhuzy wiele gminow wzbrania się płacić nowo rozpisanych podatkow, a mianowicie gruntowego, z którego powodu mała rada wydała okolnik do wszystkich gminow.

Radca nadworny i Dyrektor kopalni solney w Wimpfen, P. Henck, stara się u Rządow rożnych kantonow Szwaycarskich o pozwolenie szukania swoim kosztem źrodeł solnych w Szwaycaryi, i w przypadku wynalezienia, założenia na siebie kopalni solney. Sądzi iż przez to odkrycie potrafi nietylko Szwaycaryią w sól opatrzyć, ale nadto zbywaiącą zagranicę sprzedawać.

Długi czas w zamku Vincennes więziony Francuz Kolly, który uprowadzić chciał z Valençay owczesnego Xcia Asturyi, a teraźnieyszego Króla Hiszpańskiego, bawi teraz w Genewie i zamyśla opisać długie swoie więzienie.

*Naywiększe stopnie Zimna*

| | | | | | o |
|---|---|---|---|---|---|
| Dnia 27 | Grudnia | r. b. | Stopnie | Zimna | 8,0 |
| — 28 | — | — | — | — | 8,2 |
| — 29 | — | — | — | — | 6 2 |
| — 30 | — | — | — | — | 6,2 |

# DONIESIENIA

Gdy na dniu 13 Kwietnia r. b. 1819 iako terminie do ogłoszoney przygotowawczey licytacyi kamienicy w Krakowie na Kazimierzu Katolickiem pod L. 69 sytuowaney, do niegdy Jozefa Firmana, kupca Krakowskiego należącey — oznaczonem, nikt chęć z kupna maiących nie zgłosił się, i gdy nadto przez nastąpioną poźniey nową teyże kamienicy detaxacyą cena szacunkowa znacznie zmnieyszoną została, przeto w dniu 21szem Lutego roku 1820 o godzinie 10 przed południem odbędzie

się w Biórze Antoniego Matakiewicza O. P. D. Pisarza Aktowego Wolnego Miasta Krakowa i J. O. w Krakowie przy Ulicy Grodzkiey pod L. 225, licytacya stanowcza kamienicy wyżey wspomnioney, prawem własności, do Massy niegdy Jozefa Firmana należące, tu w Krakowie na Kazimierzu pod L. 69 sytuowaney, a to stósownie do nakazu Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i J. O. z dnia 25 Listopada do L. 3521 r. b. zapadłego, za popieraniem kuratora Massy Ur. Felixa Słotwińskiego Patrona Sądowego, tu w Krakowie przy Ulicy Szerokiey pod L. 78 mieszkaiącego. Szaconek tey kamienicy ostatnią urzędową detaxacyą wykazany został w Summie 14,702 Zp. 23 gr. O tytułach własności, stanie hipotecznym, opisie Urzędowym tychże nieruchomości; i dalszych warunkach licytacyi każdego czasu wiadomość powziąść można u podpisanego Pisarza sprzedarz odbywaiącego.

W Krakowie dnia 27 Grudnia 1819.

*Matakiewicz*, *O. P. D. Pis. Akt. W. M. K. i J. O.*

Poleca się Prześwietney Publiczności przybyły do Krakowa z Paryża Ogrodnik z znacznym zbiorem rzadkich roślin, iako to: — Camelia z podwoynym kwiatem, Peonea arborea, Metrosaideros, Caemia, Andromeda, Azalea, Pitosporum, drzewko kwitnące żołto, Magnolia, Śnieżnik z kwiatem rożowym, takiż z żołtym, Hortensyia z kwiatem żołtym, wiele gatunków Rododendrum i innych podobnych, 4 gatunki Róż kolczastych z podwoynym kwiatem, 23 gatunki innych nader rzadkich róż, wiele gatunków cebulek kwiatowych. Wszystkie te rośliny znayduią się w stanie naylepszym i sprzedawane są po nader miernéy cenie. — Właściciel ich zabawi tu 8 dni i mieszka w domu zaiezdnym JP. Knotza pod Królem Węgierskiem przy ulicy S. Jana pod N. 460.

Dzierżawca Cegielni i pieców wapiennych pod Przegorzałami przy Krakowie, ma honor zawiadomić szanowną Publiczność Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu, iż z Cegielni teyże na żądanie każdego Obywatela za naypomiernieyszą cenę, wapna skalistego naydokładniey wypalonego, bądź z odwozem lecz w porze zimowey i dobrey drodze, bądź bez odwozu sprzeda i odstawić natychmiast iest gotów, zaręczaiąc za akuratność miary i dobry gatunek tego Fabrykatu. Każdy więc z Obywateli celem ułożenia się względem odstawy i ceny tego przedmiotu, zgłosić się raczy do Kamienicy na przeciwko Odwachu w Rynku Krakowskim pod Nrem 264, gdzie w tem względzie natychmiast zainformowanym będzie.

Podpisany uwiadomia Prześwietną Publiczność, że w własnym Sklepie przy ulicy Floryańskiey pod Nr. 547 dostać zawsze można nietylko wszelkiego gatunku pięknych, iasno i długo palących się świec łoiowych, ale i mydła po naymierniejszey cenie. Nie sądzi podpisany, aby Prześwietna Publiczność przenosić miała zagraniczne świece nad kraiowe, które bynaymniey nie są lepsze, a droższy kosztuią. Dosyć już za inne towary wychodzi z kraiu pieniędzy, a mało co wraca się za kraiowe nasze produkta, przez co czuć się nawet daie niedostatek pieniędzy; dla czegożby ieszcze i za ten artykuł, którego tu zawsze podostatkiem i taniey dostać można wyrabiany iest przez zamieszkałych tu fabrykantów przykładaiących się za równo konsumpcyi produktów kraiowych i ciężarów publicznych, wychodzić miały?

W Krakowie d. 23 Grudnia 1819.

*Ignacy Ulrych*, właściciel Fabryki
świec łoiowych i Mydlarni.

W dniu 7 Stycznia 1820 r. o godzinie 10 przed południem w Mogile pod L. 101 odbędzie się w drodze exekucyi sprzedarz zboża w snopiu koni, bydła i trzody.

W Krakowie d. 31 Grudnia 1819 r.

*Kawecki Kom: Sąd:*